

Hinweise zum Umgang mit pH-Sensoren

Der pH Sensor ist das empfindlichste Teil in der ganzen Messanordnung und benötigt deshalb Ihre besondere Aufmerksamkeit. Bei Beachtung einiger weniger Hinweise zur Behandlung wird er Ihnen lange zuverlässige Messwerte liefern.

Behandlung und Pflege

- Vermeiden Sie harte Schläge und behandeln Sie vor allem die empfindliche Sensorspitze aus Spezialglas mit besonderer Vorsicht.
- Vermeiden Sie Knicke im Sensorkabel.
- Sensor-Spitze niemals austrocknen lassen!
- Verschentlicht ausgetrocknete Sensor-Spitzen kann man oft wieder funktionsfähig machen, indem man sie für 24 Stunden oder länger in Aufbewahrungs- und Revitalisierungslösung stellt. Das gleiche gilt oft auch für Sensoren, mit denen keine erfolgreiche Kalibrierung mehr möglich ist. Geben Sie dazu etwa 2 – 3 cm hoch JBL Aufbewahrungs- und Revitalisierungslösung in das mit dem Sensor mitgelieferte Aufbewahrungsrohrchen, stecken Sie den Sensor hinein, bis die Spitze ganz untergetaucht ist und ziehen Sie den Schraubdeckel mit Dichtring handfest an. Stecken Sie das Aufbewahrungsrohrchen mit Sensor zur sicheren Aufbewahrung nun in das kleinere Aufnahmeholz des Kalibrierständers.
- Stellen Sie Sensoren, die längere Zeit nicht benutzt werden, immer in JBL Aufbewahrungs- und Revitalisierungslösung, wie zuvor beschrieben.
- Sensor niemals komplett ins Wasser tauchen. Sensorkappe und Kabelanschluss müssen sich immer außerhalb des Wassers befinden. Ideal ist ein Eintauchen bis zum oberen Ende der

Beschriftung (JBL pH-Sensor) auf dem Sensorschaft.

- Sensor an möglichst dunkler Stelle im Aquarium anbringen, damit die Spitze nicht verärgeln kann. Algenbewuchs kann zu falschen Messwerten führen.
- Sensorkabel nicht über längere Strecken zusammen mit Netzspannung führende Kabeln verlegen.
- Wird der Sensor versehentlich aus dem Wasser gezogen oder nimmt der Wasserstand stark ab, misst das Gerät falsch und regelt entsprechend. Das bedeutet Gefahr für die Fische. Regelmäßige Kontrolle ist deshalb empfehlenswert.
- Schmutzansammlungen an der gläsernen Sensorspitze lassen sich sehr vorsichtig mit einem weichen Tuch entfernen. Dabei niemals stark reiben, sondern tupfen. Bewahren Sie den Sensor für 24 Stunden in JBL Aufbewahrungs- und Revitalisierungslösung auf und kalibrieren Sie anschließend.

Umgang mit Pufferlösungen

- Jede pH-Messung ist nur so gut wie die durchgeführte Kalibrierung. Befolgen Sie deshalb in eigenem Interesse die folgenden Ratschläge:
- Bewahren Sie die JBL Pufferlösungen und die JBL Aufbewahrungs- und Revitalisierungslösung an einem kindersicheren und kühlen Ort auf.
  - Entnehmen Sie die für einen Kalibriervorgang erforderliche Menge Pufferlösung immer frisch aus der Vorratsflasche.
  - Verwenden Sie niemals gebrauchte Pufferlösung, sondern schütten Sie diese nach Beendigung des Kalibriervorgangs weg.
  - Schütten Sie niemals gebrauchte Pufferlösung in die Vorratsflasche zurück.

Geb JBL 15 63188 00 0 V01

Note on handling pH sensors

The pH sensor is the most delicate part of the whole measuring equipment and therefore needs special care in handling. If the following handling tips are followed, the sensor will provide accurate measurements over a long time.

Handling and care

- Avoid hard impacts and take particular care when handling the delicate sensor tip made of special glass.
- Avoid kinks in the sensor cable.
- Never allow the sensor tip to dry out.
- Sensors which have accidentally dried out can often be reactivated by being placed in storage or revitalisation solution for 24 hours or longer. The same often applies to sensors which can no longer be successfully calibrated. Pour about 2 – 3 cm of JBL

Storage and Revitalisation Solution in the storage tube supplied with the sensor, place the sensor in the solution until the tip is submerged and tighten the screw lid with washer. For safe storage, place the storage tube with the sensor in the storage hole on the calibration stand.

- Sensors which are not in use for a longer period of time should always be placed in JBL Storage and Revitalisation Solution, as already described.
- Never fully immerse the sensor in the water. The sensor cap and cable connection should always be out of the water. Ideally the sensor should be immersed to the top of the writing on the sensor shaft (JBL pH Sensor).
- The sensor should be positioned in the darkest part of the aquarium to prevent algae growing on the tip. Algae growth could lead to incorrect measurements.
- Do not lay the sensor cable next to mains current-bearing cables for long distances.
- If the sensor is accidentally pulled out of the water or the water

level drops significantly, the device will measure incorrectly and adjust accordingly. This is dangerous for the fish. Regular checking is recommended.

- Any dirt that has accumulated on the tip of the sensor can be carefully wiped off with a soft cloth, never rubbing vigorously, but dabbing. Store the sensor in JBL Storage and Revitalisation Solution for 24 hours, then calibrate.

Service life of the sensor

pH sensors automatically deteriorate over time, referred to as ageing. Ageing begins from the day of manufacture. The voltage delivered by the sensor tip and recorded by the measuring device and transformed into pH units gives an indication of the condition of the sensor. The voltage in mV (millivolt) can be read directly from the **JBL pH control**.

The average service life of a pH sensor is 24 months. Depending on handling and care, ageing can be faster or slower. The ageing

process is accelerated by the continual measurement of extreme pH values, neglected calibration, dirt etc. Regularly storing the sensor in JBL Storage and Revitalisation Solution for 12 – 24 hours e.g. before each calibration, can extend the service life.

Handling buffer solutions.

Each pH measurement is only as good as the calibration carried out. In your own interest, we recommend the following:

- Store the JBL Storage and Revitalisation Solution in a cool place out of the reach of children.
- Always pour a fresh amount of buffer solution from the storage bottle for each calibration.
- Never re-use old buffer solution, always dispose of it at the end of each calibration.
- Never pour used buffer solution back into the storage bottle.

Recommandations pour la manipulation des sondes pH

La sonde pH est l'élément le plus fragile de tout le dispositif de mesure et doit de ce fait être l'objet d'une attention toute particulière. En respectant quelques précautions simples, vouserez assuré de disposer pendant longtemps de mesures fiables.

Manipulation et entretien

- Evitez les chocs violents et faire particulièrement attention à la pointe de la sonde en verre spécial très fragile.
- Evitez les coulées au niveau du câble de la sonde.
- Ne jamais laisser la pointe de la sonde se dessécher.
- Dans le cas où la pointe de la sonde se serait desséchée par accident, il est souvent possible de la faire fonctionner à nouveau en laissant tremper 24 h ou plus dans la solution de conservation et de revitalisation. On peut également procéder de la même manière pour les sondes avec lesquelles l'étalonnage ne fonctionne plus. Pour cela, verser 2 à 3 cm de solution de conservation et de revitalisation JBL dans le tube de conservation

fourni avec la sonde, placer la sonde à l'intérieur en immergant totalement la pointe et serrer à la main le bouchon à vis muni du joint d'étanchéité. Placer ce petit tube dans le plus petit logement du support où il pourra rester en toute sécurité.

- Conserver toujours dans la solution de conservation et de revitalisation JBL, comme indiqué ci-dessus, les sondes qui ne sont pas utilisées pendant un certain temps.
- Ne jamais immerger totalement la sonde dans l'eau. L'extrémité de la sonde et le raccordement du câble doivent toujours se trouver hors de l'eau. L'idéal est de l'immerger jusqu'à la limite supérieure de l'inscription figurant sur le corps de la sonde (sonde pH JBL).
- Placer la sonde si possible dans un endroit sombre de l'aquarium afin d'éviter que des algues ne se déposent sur la pointe, ce qui pourrait entraîner des mesures erronées.
- Evitez de faire courir le câble de la sonde sur une grande longueur à proximité de câbles électriques.
- Si la sonde est retirée involontairement de l'aquarium, ou si le niveau diminue fortement, les mesures seront fausses et la régulation s'effectuera sur la base de ces valeurs erronées, ce qui entraînera un risque pour les poissons. Il est donc

recommandé d'effectuer des contrôles réguliers.

- Si la pointe en verre de la sonde est encrassée, il est possible de la nettoyer très délicatement avec un chiffon doux. Ne jamais frotter, mais tamponner doucement. Laissez tremper la sonde pendant 24 h dans la solution de conservation et de revitalisation JBL et procéder ensuite à l'étalonnage.

Durée de vie de la sonde

Les sondes pH sont soumises à un processus automatique naturel d'utilisation, appelé également vieillissement. Ce vieillissement se met en place dès le moment de leur fabrication. La tension émise par la pointe de la sonde, mesurée par l'appareil de mesure et convertie en unités de pH, fournit une indication sur l'état de vieillissement de la sonde. Cette tension, exprimée en mV (millivolts) est affichée directement sur l'écran de l'ordinateur **JBL pH control**.

La durée de vie d'une sonde pH est de l'ordre de 24 mois. Le vieillissement peut être plus ou moins rapide, selon les conditions d'utilisation ou d'entretien. La mesure constante de valeurs de pH extrêmes, un étalonnage irrégulier, l'enrassement, etc. sont susceptibles d'accélérer le phénomène. Un trempage régulier dans

la solution JBL de conservation et de revitalisation pendant 12 à 24 h, par exemple avant chaque étalonnage, peut prolonger la durée de vie de la sonde.

Utilisation des solutions tampons

La qualité de la mesure du pH est directement fonction de celle de l'étalonnage. Dans votre propre intérêt, il est recommandé de respecter les conseils ci-dessous :

- Conserver les solutions tampons JBL ainsi que la solution de conservation et de revitalisation dans un endroit frais, hors de portée des enfants.
- Utiliser toujours pour l'étalonnage la quantité adaptée de solution tampon fraîche conservée à l'intérieur de la bouteille.
- Ne jamais conserver pour un usage ultérieur la solution tampon employée mais au contraire la jeter après la fin du processus d'étalonnage.
- Ne jamais renverser à l'intérieur de la bouteille la solution tampon utilisée.

revitaliseringssoplossing in het met de sensor meegeleverde bewaarbusje, steek de sensor eraf tot de punt helemaal ondergedompeld is en draai het Schroefdeksel met de afdichtring handmatig aan. Steek het bewaarbusje met de sensor nu in de kleine opening van de kalibratiestandaard zodat hij veilig opgeborgen is.

- Zet sensoren die lange tijd niet gebruikt worden, altijd in een JBL bewaar- en revitaliseringssoplossing, zoals hierboven beschreven.
- Dompel de sensor nooit helemaal onder water. Sensorkap en kabelaansluiting moeten zich altijd buiten het water bevinden. De sensor kan het best worden ondergedompeld tot de bovenste rand van het opschrift op de sensorschacht (JBL pH-sensor).
- Breng de sensor aan op een zo donker mogelijk plek in het aquarium zodat zich geen algen op de punt kunnen vastzetten. Algengroeit kan verkeerde meetwaarden tot gevolg hebben.
- Plaats de sensorkabel zo dat deze niet over lange trajecten samen met kabels loopt waar spanning op staat.
- Wordt de sensor per ongeluk uit het water getrokken of neemt de waterstand af, dan geeft het apparaat bij het meten en regelen verkeerde waarden. Dat betekent gevaren voor de vissen. Een

regelmatige controle verdient daarom aanbeveling.

- Vuil op de glazen sensorgunt kan heel voorzichtig worden verwijderd met een zacht doekje. Wrijf daarbij nooit heftig maar bet de punt af. Bewaar de sensor 24 uur in JBL bewaar- en revitaliseringssoplossing en kalibreer vervolgens opnieuw.

Levensduur van de sensor

pH-sensoren zijn onderhevig aan een natuurlijke automatische slijtage die men ook veroudering noemt. Deze veroudering begint al op de dag waarop ze geproduceerd worden. De spanning die door de sensorgunt wordt afgegeven, door het meetapparaat wordt geregistreerd en pH-eenheden wordt getransformeerd, geeft een indicatie van de toestand van de sensor. De spanning in mV (millivolt) kan bij het **JBL pH control**-apparaat direct afgelezen worden. De verwachte levensduur van een pH-sensor ligt gemiddeld op 24 maanden. Afhankelijk van hoe men ermee omgaat en hem verzorgt kan deze veroudering sneller of langzamer verlopen. Het voortdurend meten van extreme pH-waarden, het achterwege laten van kalibraties, vervuiling enz. kunnen het verouderingsproces versnellen. Het regelmatig 12 – 24 uur lang bewaren in JBL bewaar- en revitaliseringssoplossing , bijv. vóór elke kalibratie, kan de levensduur verlengen.

Omgang met bufferoplossingen

De kwaliteit van elke pH-meting staat of valt met die van de uitgevoerde kalibratie. Neem daarom voor uw eigen bestwil de volgende aanbevelingen in acht:

- Bewaar de JBL bufferoplossingen en de JBL bewaar- en revitaliseringssoplossing op een koele plek buiten het bereik van kinderen.
- Haal de voor een kalibratie noodzakelijke hoeveelheid bufferoplossing steeds vers uit de voorraadfles.
- Gebruik nooit een reeds gebruikte bufferoplossing maar gooi deze na afloop van het kalibreren weg.
- Doe nooit een gebruikte bufferoplossing terug in de voorraadfles.

zullen. Het regelmatig 12 – 24 uur lang bewaren in JBL bewaar- en revitaliseringssoplossing , bijv. vóór elke kalibratie, kan de levensduur verlengen.

Come usare le soluzioni tamponi

Ogni misurazione del pH è altrettanto buona quanto la calibrazione eseguita. Attenetevi perciò, nel vostro interesse, ai seguenti consigli:

- Conservate le soluzioni tamponi JBL e la soluzione conservante e revitalizzante JBL in un luogo fresco, fuori dalla portata dei bambini.
- Per ogni calibrazione togliete dal flacone una quantità sempre fresca della soluzione tamponi necessaria.
- Non usate mai soluzioni tamponi già usate, ma gettatele dopo l'effettuata calibrazione.
- Non rivasate mai la soluzione tamponi usata nel flacone di riserva.

extrema pH-waarden, voorsummated kalibreringar, nedsmutsning etc kan paskynda äldringsprocessen. Man kan dock bromsa äldringen genom att regelbundet förvara sensorn i JBL Förvarings- och revitaliseringsslösning i 12–24 timmar, tex. före varje kalibrering.

Hur man hanterar buffertlösningar

En pH-mätning är endast tillförlitlig om kalibreringen utförts noga. Följ därför följande råd i ditt eget intresse:

- Förvara JBL buffertlösningar och JBL Förvarings- och revitaliseringsslösning svalt och utan räckhåll för barn.
- Ta bort smuts från sensorguntens glas ytterst försiktig med en mjuk trasa. Gnugga inte utan badda försiktig. Förvara sedan sensorn i minst 24 timmar i JBL Förvarings- och revitaliseringsslösning och kalibra sedan.

Sensors livslängd

Alla pH-sensoren utsätts automatiskt för naturligt slitage, så kallad äldring. Denna äldring börjar redan när sensorn är helt nyttillverkad. Sensorgunt avger spänning som registreras av mätinstrumentet och omvandlas till pH-enheter. Detta spänningsvärdet är en indikator för sensorns tillstånd. Spänningen kan avläsas direkt på **JBL pH control** i mV (millivolt).

En pH-sensor håller i regel i 24 månader. Allt efter hur väl sensorn sköts går äldringen fortare eller längsammare. Ständigt mätning av

sensorer som inte kan kalibreras ordentligt längre. Håll då JBL Förvarings- och revitaliseringsslösning upp till 2-3 cm i förvaringsrör som levereras tillsammans med sensorn. Placer sensorn så i röret att spetsen är helt nedhoppad och dra åt skruvlocket med tätningsringen för hand. Ställ förvaringsrör med sensorn i kalibreringshållarens mindre öppning. Där står den säkert. Ställ alltid en sensor som inte används under en längre tid i JBL Förvarings- och revitaliseringsslösning och gör då som ovan. Doppa aldrig ned sensorn helt i vatten. Sensorkap och kabelfastet får aldrig doppas i vatten. Bäst är det att doppa sensorn till övre textdelen (JBL pH-Sensor) på sensorkabben. Placer sensorn på ett ställe i akvariet där det är söt mörkt som möjligt så att spetsen inte beläggs med alger. Algenbeläggningar kan ge felaktiga mätvärden. Lägg inte sensorkabben direkt bredvid en nätkabel med nätspänning någon längre sträcka. Om sensorn hamnar ovan vattnet av misstag eller om vattennivån

Advertencias para el uso de sensores pH

El sensor pH es la pieza más delicada de toda la disposición de medida y, por tanto, requiere su especial atención. Observando unas pocas advertencias para con el trato de la pieza, ésta le suministrará por largo tiempo valores de la medición fiables.

Trato y cuidado

- Evite golpes fuertes y trate, especialmente, la delicada punta del sensor de vidrio especial con mucho cuidado.
- Evite dobladuras en el cable del sensor.
- ¡Nunca deje que se seque la punta del sensor!
- Las puntas del sensor que se secan por descuido, se pueden reactivar cuando se les deja por lo menos por 24 horas en una solución para almacenamiento del sensor y revitalizante. Lo que vale también para los sensores que no se pueden calibrar más. Al respecto, eche aprobación. A 2 a 3 cm de la solución para almacenamiento del sensor y revitalizante en el tubito de

almacenamiento suministrado con el sensor, meta el sensor hasta que la punta esté completamente sumergida y apriete a mano el tapón roscado con junta de retén. Para almacenamiento seguro, intruduzca, luego, el tubito de almacenamiento con el sensor en el menor orificio de sujeción del montante para calibrar.

- Ponga siempre los sensores que no use por mucho tiempo en la solución para almacenamiento del sensor y revitalizante de JBL, a como se indicó previamente.
- Nunca sumerja completamente en agua el sensor. La corona del sensor y el empalme han de estar siempre fuera del agua. La profundidad de sumersión ideal viene dada por el canto superior de la leyenda en el vástago del sensor (sensor pH JBL).
- Instale el sensor en un lugar más oscuro del acuario para que la punta no se cubra con algas. El crecimiento de las algas puede llevar a falsos valores de la medición.
- Nunca tienda por mayores distancias el cable del sensor junto con el cable que lleva la tensión de la red.
- Si se saca por descuido el sensor del agua o cuando el nivel del agua decrece fuertemente, el aparato mide falsamente y regula

en forma correspondiente. Lo que significa peligro para los peces. El control frecuente es, por tanto recomendable.

- La acumulación de suciedades en la punta del sensor de vidrio se pueden eliminar con cuidado con un trapo suave. Durante el proceso nunca frote con fuerza, sino que solo toque ligeramente. Almacene el sensor por 24 horas en la solución para almacenamiento del sensor y revitalizante JBL y, a continuación, calibre.

Vida útil del sensor

Los sensores pH están sujetos a un desgaste natural automático, que se conoce también como envejecimiento. Este envejecimiento ya comienza el mismo día de la fabricación. La tensión emitida por la punta del sensor y registrada por el aparato de medición y transformada en unidades pH, da una orientación sobre el estado del sensor. La tensión en mV (milivoltios) se puede leer directamente en JBL CO₂/pH control 12 V. El promedio de vida útil de los sensores pH oscila por los 24 meses. Dependiendo del trato y cuidado, el envejecimiento puede darse de forma más rápida o lenta. Continuas mediciones de valores pH ex-

tremos, calibrado descuidado, ensuciamientos, etc. pueden acelerar el proceso de envejecimiento. El almacenamiento frecuente en solución para almacenamiento del sensor y revitalizante JBL por 12 a 24 horas, por ejemplo, antes de cada calibrado, pueden prolongar la vida útil.

Uso de soluciones tampón

Cada medición del pH es tan buena como el calibrado efectuado. Por tanto, siga por interés propio los siguientes consejos:

- Almacene las soluciones tampón JBL y la solución para almacenamiento del sensor y revitalizante JBL en un lugar seguro contra niños y frio.
- Tome siempre fresca la cantidad de solución tampón necesaria para el proceso de calibrado de la botella tanque.
- Nunca use ninguna solución tampón usada, sino que siempre bote la solución usada una vez terminado el proceso de calibrado.
- Nunca rellene la botella tanque con solución tampón usada.

derá ser mais rápido ou mais lento. A medição frequente de valores de pH extremos, o descuido em relação à calibração, sujidade, etc. podem acelerar o envelhecimento. A imersão regular do sensor na solução de conservação e revitalização da JBL durante 12 – 24 horas, p. ex. antes de cada calibração, pode prolongar a vida útil do sensor.

Manejo das soluções tampão

Toda e qualquer medição eficaz do pH depende da realização de uma calibração eficiente. Por esse motivo, convém, em seu próprio interesse, observar os seguintes conselhos:

- Guardar as soluções tampão da JBL e a solução de conservação e revitalização da JBL num lugar fresco e inacessível às crianças.
- Retirar sempre a quantidade de solução tampão necessária para a calibração directamente do frasco.
- Nunca utilizar uma solução tampão já usada. Depois de concluído o processo de calibração, deitar fora a solução tampão usada.
- Nunca devolver a solução tampão usada no frasco.

tości pH, zaniedbywana kalibracja, zabrudzenia itd. mogą przyspieszyć proces starzenia się. Regularne umieszczanie w roztworze JBL do przechowywania i revitalizacji na 12-24 godziny, np. przed każdą kalibracją, może wydłużyc trwałość czujnika.

Właściwe obchodzenie się z roztworami buforowymi

Każdy pomiar pH jest tak dobry, jak przeprowadzona kalibracja. Dlatego w Państwa interesie leży przestrzeganie następujących rad:

- Roztwory buforowe JBL oraz roztwór do przechowywania i revitalizacji proszę przechowywać w chłodnym miejscu, poza zasięgiem dzieci.
- Do kalibracji proszę zawsze pobierać świeżą ilość roztworu buforowego z pojemnika.
- Proszę nigdy nie stosować używanego roztworu buforowego. Używanie roztworu buforowego proszę wylewać po dokonanej kalibracji.
- Proszę nigdy nie wlewać używanego roztworu buforowego z powrotem do pojemnika, w którym przechowywany jest świeży roztwór.

hodin může životnost senzoru dále prodloužit.

Zacházení s kalibračními roztoky

Každé měření pH je tak přesné, jak byla provedena kalibrace. Proto se řídte následujícím:

- Uchovávejte všechny roztoky na chladném místě chráněném před deštěm.
- Používejte vždy čerstvý kalibrační roztok z originálního balení.
- Nikdy nepoužívejte kalibrační roztok dvakrát.
- Nikdy nevracejte použitý kalibrační roztok zpět do originální lahvičky.

kalibrówki, загрязнения и т. п. могут ускорить процесс старения. Регулярное хранение в растворе для хранения и восстановления производства JBL в течение 12 - 24 часов, напр., перед каждой калибровкой, может продлить срок службы.

Обращение с буферными растворами

Качество каждого измерения значения pH напрямую зависит от проведенной калибровки. Поэтому в Ваших собственных интересах соблюдать следующие рекомендации:

- Храните буферные растворы производства JBL и раствор для хранения и восстановления производства JBL в прохладном месте вне досягаемости детей.
- Для проведения калибровки всегда отливайте требуемое количество свежего буферного раствора из флакона.
- Никогда не пользуйтесь использованным буферным раствором дважды, а выпивайте его после окончания процесса калибровки.
- Никогда не выливайте использованный буферный раствор обратно во флакон.

la 24 de luni. În funcție de manipulare și întreținere această îmbătrâneri poate decurge mai repede sau mai încet. Măsurările permanente de valori extreme ale pH-ului, calibrarea neglijată, murdărește etc. pot acceleră procesul de îmbătrânerire. Păstrarea regulată în soluție de păstrare și revitalizare JBL pentru 12 – 24 ore, de exemplu înaintea fiecărei calibrări, poate prelungi durata de viață.

Lucrul cu soluțiile tampon

Fiecare măsurare a pH-ului este atât de bună, pe măsura calibrării efectuate. Urmată de aceea în propriu interes următoarele sfaturi:

- Păstrați soluțiile tampon JBL și soluția de păstrare și revitalizare JBL într-un loc ferit de copii și răcoriș.
- Preluați întotdeauna cantitatea de soluție tampon necesară pentru un proces de calibrare proaspăt din sticla de depozitarie.
- Nu utilizați niciodată soluție tampon folosită, ci aruncați-o după încheierea procesului de calibrare.
- Nu turnați niciodată soluția tampon folosită înapoi în sticla de depozitarie.

Bir pH sensörünün kullanım ömrü ortalama 24 aydır. Yaşlanma süreci kullanıma veya bakıma bağlı olarak daha hızlı veya daha yavaşa seyredebilir. Sürekli asırı pH değerlerinin ölçülmesi, kalibrasyonun ortalama 12-24 saat, örneğin her kalibrasyondan önce, JBL muhafaza ve canlandırma çözeltisinde bırakmak kullanım ömrünü uzatabilir.

Tampon çözeltilerin kullanımı

Her pH ölçüyü ancak yapılan kalibrasyon kadar iyi. Bu nedenle aşağıdaki önerileri uygulamanız sizin yararına olacaktır:

- JBL tampon çözeltilerini ve JBL muhafaza ve canlandırma çözeltisini çocukların ulaşamayacağı, serin bir yerde saklayın.
- Kalibrasyon işlemi için gerekli miktarla tampon çözeltiyi her defasında şışeden taze olarak alın.
- K
- Uullanılmış tampon çözeltisi asla tekrar kullanmayın, kalibrasyon işlemi bitikten sonra kullandığınız çözeltiyi dökün.
- Uullanılmış tampon çözeltisi asla şişesine geri dökmen.

Notas referentes ao manejo de sensores do pH

O sensor de pH é o componente mais sensível de toda a instalação de medição e requer, portanto, sua atenção especial. A observação de algumas poucas instruções garantir-lhe-á por muito tempo a obtenção de valores confiáveis.

Tratamento e manutenção

- Evitar golpes fuertes y tratar principalmente a ponta sensível de vidro especial com cuidado particular.
- Evitar a formação de dobras no cabo do sensor.
- Nunca deixar que se seque la punta del sensor sequie!
- Pontas de sensor que secaram despropósitoadamente podem muitas vezes ser reactivadas se forem banhadas por 24 horas ou mais numa solução de conservação e revitalização. O mesmo também poderá ser feito com sensores para os quais não é mais possível efectuar uma calibração. Para este efecto, deve-se encher o tubo protector fornecido juntamente com o sensor até

um nível de 2 – 3 cm com a solução de conservação e revitalização, immergir o sensor até que a ponta esteja completamente submersa e apertar manualmente a tampa roscada com o anel de vedação. Em seguida inserir o tubo protector com o sensor no orifício menor do porta-cubetas, para assegurar sua posição firme.

- Sensores que não forem utilizados por algum tempo devem sempre ser guardados na solução de conservação e revitalização, da forma anteriormente descrita.
- Nunca immergir o sensor completamente na água. A coroa do sensor e a conexão do cabo devem situar-se sempre fora da água. O ideal é immergir o sensor até o final superior da inscrição na haste do sensor (recomendação válida para os sensores de pH da JBL).
- Instalar o sensor num ponto tão escuro quanto possível dentro do aquário, para evitar que a ponta seja prejudicada por algas. O crescimento de algas na ponta do sensor pode provocar valores de medição incorrectos.
- O cabo do sensor não deve ser instalado em trajectos muito longos juntamente com cabos sob tensão de rede.
- Se o sensor for puxado despropósitoadamente para fora da água

ou se o nível de água baixar fortemente, o aparelho efectuará uma medição incorrecta e, consequentemente, realizará um ajuste errado. Isto significa um perigo para os peixes. Por este motivo, convém efectuar controles regulares.

- Acumulações de sujeira na ponta do vidro do sensor podem ser removidas cuidadosamente com um pano macio. Nunca esfregar com força, mas sim passar de leve. Banhar o sensor durante 24 horas na solução de conservação e revitalização da JBL e calibrá-lo em seguida.

Vida útil do sensor

Os sensores de pH estão sujeitos a um desgaste automático natural, conhecido também como envelhecimento. Este processo já começa no dia de fabricação. A tensão emitida pela ponta do sensor, captada pelo aparelho de medição e transformada em unidades de pH fornece uma indicação a respeito do estado do sensor. A leitura da tensão em mV (milivoltios) pode ser feita directamente no JBL CO₂/pH control 12 V. Em média, a vida útil de um sensor de pH é de 24 meses. Conforme o tratamento e a manutenção, o processo de envelhecimento po-

Wskazówki dotyczące właściwego obchodzenia się z czujnikami pH

Czujnik pH jest najbardziej wrażliwym elementem systemu pomiarowego i wymaga szczególnej uwagi z Państwa strony. Jeżeli będziecie Państwo przestrzegać kilku wskazówek dotyczących właściwego obchodzenia się z nim, wówczas czujnik będzie dokonywał rzetelnych pomiarów.

Obsługa i konserwacja

- Prosze unikać silnych uderzeń, a delikatną końcówkę wykonaną ze specjalnego szkła proszę traktować ze szczególną ostrożnością.
- Prosze unikać zagniecenia na kablu do czujnika.
- Nigdy nie dopuścić do wyschnięcia końcówki czujnika!
- Jeżeli niechcący dojdzie do wyschnięcia końcówki czujnika, wówczas możliwe jest przywrócenie jego funkcjonalności, poprzez włożenie do niej minimum 24 godzin do roztworu do przechowywania i revitalizacji. Powyższe rozwiązanie może być

również stosowane przy czujnikach, w przypadku których nie jest możliwa skuteczna kalibracja. Do rurki przeznaczonej do przechowywania czujnika i razem z nim dostarczanej proszę nalać OK 2-3 cm roztworu JBL do przechowywania i revitalizacji, następnie umieścić w rurce czujnik aż do całkowitego przykrycia końcówki roztworem, a następnie mocno ręcznie dokręcić nakrętkę i pierścieniuszczelnik. Następnie proszę umieścić rurkę z umieszconym w niej czujnikiem w małym otworze stojaka kalibracyjnego, aby tam bezpiecznie ją przechować.

- Czujniki, które nie były przez dłuższy czas używane proszę zawsze wstawiać do roztworu JBL do przechowywania i revitalizacji, tak, jak zostało to opisane powyżej.
- Nigdy nie umieszczać całego czujnika w wodzie. Kapturek wierzchni czujnika oraz jego przewód przyłączony muszą zawsze pozostać poza zasięgiem wody. Idealna pozycja to zanurzenie czujnika do górnej krawędzi umieszczonego na nim napisu (JBL czujnik pH).
- Proszę umieścić czujnik w możliwie cieplnej części akwarium, tak, aby końcówka czujnika nie porastała glonami, ponieważ glony mogą doprowadzić do błędnych wartości pomiarowych.
- Nie prowadzić przewodów czujnika na długich odległościach wspólnie z innymi przewodami pod napięciem.
- Jeżeli czujnik zostanie przypadkiem wyciągnięty z wody, albo

ponownie na najmniej 24 godzin do uchowawczego roztoku. To plati i pokud nelze senzor kalibrowat. Nalijte do przyłożonej skladovaci trubice asi 2 – 3 cm wysoko uchowawczego roztoku. Senzor zasunie do trubice tak, aby był jenocone ponownie. Trubice zasunie do stojanu na kalibrację.

- Zabru
- dzienia zbiierające się na szklanej końcówce czujnika dają się ostrożnie usuwać miękką śliczeczką. Usuwając zabrudzenia proszę nigdy silnie nie pocierać powierzchni, lecz jedynie lekko przykładać śliczeczkę. Po czyszczaniu proszę umieścić czujnik na 24 godziny w roztworze JBL do przechowywania i revitalizacji, a następnie proszę dokonać jego kalibracji.

Trwałość czujnika

Czujniki pH podlegają naturalnemu automatycznemu zużyciu określanemu również mianem starzienia się. Proces starzienia się rozpoczęta się już w dniu ich produkcji. Napiecie przekazywane przez końcówkę czujnika i wylupywanie przez urządzenie pomiarowe, a następnie zamianiane na jednostki pH dostarcza nam informacji o stanie czujnika. Napiecie w mV (milivoltach) w JBL pH-control można odczytywać w sposób bezpośredni. Spodziewana trwałość czujnika pH wynosi średnio 24 miesiące. W zależności od dbałości i konserwacji proces starzienia się może przebiegać szybciej lub wolniej. Ciągle mierzenie ekstremalnych war-

ryby. Proto stav vody kontrolujte pravidelně.

- Uszczepiny špiny na konci senzoru odstraníte opatrne jemným hadříkem. Nikdy při tom na senzor netlačte. Uložte senzor na 24 hodin do roztoku a pak jej kalibrujte.

Zivotnost senzoru

Senzory pH časem stárnou, a to již ode dne výroby. Napětí mezi koncem senzoru a měřicím přístrojem odečítajícím pH indikuje stav senzoru. Napětí v mV (milivolt) je u přístroje JBL pH Control přímo očitelné.

Průměrná životnost senzoru je 24 měsíců podle toho, jak o něj pečujete. Soustavné měření extrémních hodnot pH, zanedbaná kalibrace, zašpinění ap. zkracují jeho životnost. Pravidelné vložení senzoru do uchowawczego roztoku před každou kalibrací na 12 – 24

padeníi уровня воды прибор производит неверное измерение и предпринимает соответствующую регулировку, что опасно для рыб. Поэтому рекомендуется регулярный контроль.

- Загрязнения на стеклянном наконечнике датчика можно удалить мягкой салфеткой путем очень осторожного промокания, при этом исключить сильное трение. Выдержите датчик в течение 24 часов в растворе для хранения и восстановления производства JBL, а затем откалибруйте.

Срок службы датчика